

Foișorul de Foc al Râmnicului

Râmnicul medieval, chiar și modern, a suferit foarte mult datorită multiplelor incendii. Marele Dicționar Geografic al României, în volumul V, menționează, la pagina 767: „1735, în urma războiului dintre turci și nemți, o parte din Râmnic a fost ruinat de armatele străine, iar Episcopia i s-a dat foc.”

„1738, Războiul dintre austrieci și turci - nemții sunt scoși din țară de turci, care devastează orașul Râmnic prin foc”

În Monografia Eclesiastică a județului Vâlcea, editată în anul 1908, găsim următoarea informație: „turci au gonit pe nemți din județ la 1738, intrând turci în orașul Râmnic, au dat foc și au ars tot orașul și toate bisericile, Episcopia, au făcut mare pradă și robie, în multe biserici au fost făcute grajduri”

O altă informație despre aceste evenimente o preluăm din „Revista oficială a Arhiepiscopiei Craiovei și Episcopiei Râmnicului și Argeșului”, anul XXIV, nr. I-II, ianuarie-februarie, Craiova, 1972.

„Despre Familia Episcopului Grigorie Socoteanu, p. 21”

Cităm: „Când Radu Socoteanu s-a întors la Râmnicul Vâlcea, unde în urma înfrângerii austriecilor de către turci, a găsit toate bisericile, inclusiv Episcopia, arse de aceștia.”

După fiecare dezastru, râmnicenii se apucau să reconstruiască, folosind de obicei aceleași materiale pentru case - lemnul, stuful, trestia și șindrila, care se găseau din abundență. Am putea să ne imaginăm cum arătau casele Râmnicului, folosind informațiile lăsate de diverși călători români și străini care au trecut de-a lungul vremii prin Râmnic (vezi foto).

Casă din Râmnicul de altădată

Focul cel mare din 1847 mistuiește mai mult de jumătate din casele orașului, printre care și școala. Infomații diverse se pot găsi în „Istoria învățământului din Oltenia” vol. I-II, „Naționalul Vâlcii” - 1937 etc.

Am să prezint mai pe larg un document din 1847: „Cinstitei ocârmuiri”, Raport făcut de polițaiul C.Căpățâneanu, din care aflăm că „...focul cel mare s-a început de la casele lui Leopold Tâmplarul, pe care le ține cu chirie, fiind acel foc nu se datorește dinăuntru, ci pe dinafară, deasupra învelișului, după cum mărturisesc persoanele ce l-au văzut întâiași dată la începutul lui, adică dumnealui Ghiță Golescu, dumnealui Pitaru Luca Pleșoianu și dumnealui Pitaru Costache Olănescu.”

Spaima râmnicenilor de foc era mare, rădăcini puternic înfipte în istoria orașului au făcut să se schimbe foarte repede concepția de folosire a materialelor de construcție.

Pe ulițele strâmte și întortocheate, casele, construite în cea mai mare parte din bârne acoperite cu paie și stuf, coșuri defectuoase erau un permanent material inflamabil pentru cea dintâi scânteie rătăcitoare.

După ultimul dezastru s-a trecut la sistematizarea orașului prin încercarea de lărgire și aliniere a străzilor - de exemplu „Ulița Mare” este podită cu piatră de râu și luminată cu felinare cu lumânări mari.

În marea lor parte, casele construite din lemn au fost înlocuite de noi construcții, la care materialele de bază folosite erau cărămida, țigla și tabla. În urma acestor măsuri, focurile devastatoare au fost mai rare și nu se mai produceau mari pagube.

S-a construit un punct de observație (foișor), de unde să se poată vedea cu ușurință locul de unde a izbucnit focul. Data exactă a construirii Foișorului de foc de pe dealul Capela nu ne-a parvenit cu mare acuitate, deținem însă o imagine cu Foișorul de foc așa cum arăta pe la 1901, ajutați de „Albumul General al României”, partea I, autor Alex Antonid. Este tipărit de Stenghel la Dresda și Berlin, atelier de fotografie artistică în fotogravuri - litografie și tipografie, septembrie 1901, fig. 76.

Fotografia ni-l prezintă construit din scânduri sub formă de platformă. Probabil că pe această platformă sta de pază zi și noapte un pompier care, imediat ce observa foc într-o parte a orașului anunța pe cel de jos și acesta, la rândul lui, unitatea de pompieri care se găsea în apropiere și care pornea cât mai grabnic la locul unde izbucnise focul.

O altă informație despre Foișorul de foc de la Râmnic ne este oferită de prof. univ. I. Simionescu în cartea „Orașe din România cu 80 de figuri”, editată de Cartea Românească, București, 1925. La paginile 221-214, găsim următoarele:

Vechiul Foișor de foc
al Râmnicului

Urcându-ne în Foișorul de scânduri așa de șubred încât te aștepți să fie luat de cel dintâi vârtej de furtună năprasnică, cuprinzi toată întinderea de case când mai dese, când mai răslețe, până-n dunga sclipitoare a Oltului.

Probabil că noua construcție a Foișorului de foc este realizată în primii ani ai decadei a treia a sec. al XX-lea. O parte a foișorului era din zid, de fapt era o singură încăpere nu prea mare, dar destul de înaltă - cam 2,5-3 m, cu scară interioară.

Deasupra acestei camere se găsea o frumoasă construcție din lemn, o platformă înconjurată pe toate laturile de o prispă cu o balustradă simplă din lemn, de unde se putea vedea toată panorama orașului. Acoperișul construcției era în patru ape, sub forma unui trunchi de piramidă.

Vremurile s-au schimbat, modernitatea a pătruns și la Râmnic o dată cu folosirea telefonului, comunicarea se putea face mult mai rapid, eventualele incendii pot fi anunțate foarte repede pe tot cuprinsul orașului.

De remarcat că pe la începutul anilor '50 din întreaga construcție nu mai existau decât ruinele unei încăperi fără ușă și ferestre.

Așa a fost scos din circuit Foișorul de foc și, cu puțină bunăvoință, va intra în istoria Râmnicului.

Mihail GHERGHINA

Vasile Andronache, poetul uitat

Dacă un destin nefericit nu-i întrerupea firul vieții, Vasile Andronache ar fi împlinit, pe 10 octombrie 2005, 79 de ani. Dar, un stupid accident de mașină a făcut ca peisajul poeziei vâlcene și nu numai, să fie mai sărac.

Vasile Andronache s-a născut în satul Budoiu, comuna Sinești, jud. Vâlcea, în anul 1936, ca fiu al țăranilor Ion și Maria Andronache. Urmează școala primară în comuna Sinești, ciclul elementar - în comuna Grădiștea, iar cursurile liceale la Petroșani. În anul 1959, se stabilește în București, ducând o viață de boem. Pe 12 octombrie 1963, debutează cu poezie în revista **Luceafărul**, continuând să publice în **Gazeta Literară**, **Amfiteatru**, **Ramuri**, **Flacăra** etc. În 1968, intră la Facultatea de Chimie Industrială, la cursurile „fără frecvență”, pe care le urmează trei ani. În 1970, **Geo Dumitrescu** îi publică un grupaj de poezie în **România Literară**. În anul 1970, prin concurs, debutează editorial cu volumul de poezii „*Ochi înnoptați*”, la Editura *Eminescu*. În anul 1973, se căsătorește. În anul următor, publică, la Editura *Litera*, volumul de poezie „*Texte de ființă*”. Perioada 1978-1989 este perioada cea mai prolifică, sub aspect editorial, a poetului: în 1978 îi apare, la Editura *Eminescu*, volumul „*Poemă*”; în 1981, publică volumul „*Stelaria*”, la Editura *Cartea Românească*; în 1982, publică volumul „*Metafora umană*”, la Editura *Cartea Românească*; în 1983, publică volumul „*Stalactitele dorului*”, la Editura *Albatros*; în 1986, publică volumul „*Stelaria II*”, la Editura *Cartea Românească*; în 1989, publică volumul „*Poezii*”, la Editura *Cartea Românească*; în 1997, reeditează volumul „*Stelaria*”, la Editura *Eminescu*.

În anul 1993, poetul se stabilește cu familia în comuna Sinești, satul Budoiu, locul unde s-a născut. La 14 iulie 1998, în urma unui accident de circulație, în care a fost implicat, se stinge unul dintre poezii de frunte ai Văii Oltețului.

Vasile Andronache, în stihurile sale, și-a cântat ca nimeni altul locurile în care a copilărit, Oltețul („*Oltețul e pentru mine Gange*”, „*În orice colț de-orăș și zare/ Când trec visând prin înserare/ Oltețul depărtat stelar/ L-aud sub fruntea mea de var.*”), Sineștiul („*Am tot căzut departe de Sinești/ Și depărtarea asta-i un blestem/ De locu-acela sfânt care-l iubești/ Că n-am să-mi revăd satul azi mă tem.*”), Dealul Băeștilor („*Dealul Băeștilor/ Doarmenvelit în păduri/ Prin orgile cărora vântul/ Trece cu aripi albastre/ Spre Olteț.*”) etc..

În **Dicționarul scriitorilor români** (Editura *Fundației Culturale Române*), Vasile Andronache este menționat ca fiind „un poet solar; invocând spații ale purității, cu o recuzită redusă la câteva elemente menite a sugera candoare și prospețime.” Lumina, crinul, nufărul, pădurea, izvorul, zăpada, roua, lacrima etc. sunt câteva dintre elementele cu care construiește, în atelierul său poetic, o nouă lume stelară, în care spațiul se dilată sau se contractă în funcție de starea sa sufletească („*Există-n mine-un zbcium ce nu i s-a dat nume/ Lăuntric focu-i crește grăbit să mă consume/ Neliniștii, iubirii venii să-i pun contur/ Să-ncaie cu inefabil al templului meu mur*”).

Ca o prefigurare a timpuriei plecări dintre noi, poetul, în **Rozmina 83** (din volumul **Stelaria**, ediția din 1997, din care fac parte versurile citate în acest material), scrisă în 1992, la Sinești, ne mărturisește că „*Omul care-a fost nu mai e/ Nici cine să-l tânguie/ Cei plecați în cimitire/ Nu se mai fac zidire/... Eu, cel de lut care nu mai este/ Țin tot de cele celeste/ Duc în spinare arborii, florile/ Am uitat să mai număr zorile/ Vecia are fixe zidiri/ N-are margine/ Dar are intrări și ieșiri*”.

Ilie Fârtat,
bibliotecar la Biblioteca Publică Grădiștea